

Die Biologie der Person. Ein Handbuch der allgemeinen und speziellen Konstitutionslehre. Herausgegeben von TH. BRUGSCH und F. H. LEWY. Lief II, URBAN u. SCHWARZENBERG. Berlin en Weenen 1928. Prijs 16 mark.

Deze aflevering behoort tot het 3e deel van dit merkwaardige handboek. Dit deel is gewijd aan de constitutionele toegepast op de functioneele en pathologische variabiliteit der verschillende organen.

FR. FLEISCHER behandelt het spijsverteringskanaal. Hij vangt zijn opstel aan met de erkenning en bekentenis, dat wij nog niet in staat zijn den kring der vraagstukken, welke een constitutioneele beschouwing der aandoeningen der spijsverteringsorganen omvat, te overzien, en dat wij zelfs de te beantwoorden vragen nog niet behoorlijk kunnen formuleeren! Desondanks en desalniettemin schrijft hij vlot 127 bladzijden er over vol! In hoofdzaak anatomie, physiologie en pathologie zonder meer. Toch is nergens verzuimd alles wat op een constitutioneel correlatief en erfelijkheidsverband kan wijzen, te vermelden. Hierdoor verkrijgt dit hoofdstuk dan toch nog eenigermate het recht op een plaats in een handboek over individueele constitutie.

Van HELBRON's opstel over het oog durf ik dat nauwelijks beweren. Het is een soort pathologie waarin vaak de aandacht gevraagd wordt voor de schade, welke het individu van oogziekten, oogverwondingen enz. kan ondergaan. Een poging de afwijkingen en aandoeningen te verklaren uit erfelijkheid, constitutioneelen aanleg enz. wordt nauwelijks gedaan.

Van alle tot dusverre verschenen afleveringen van dit handboek, schijnt mij deze 11de de zwakste. Ten grootste deele hangt dat wel van het onderwerp af.

G. VAN RIJNBERK.

ANDRÉ THOMAS, *Les Phénomènes de Répercussivité.* Parijs, MASSON & Cie. 1929. Prijs: 32 Francs.

ANDRÉ THOMAS, fijnzinnig onderzoeker, o.a. bekend om zijn werk over het „réflexe pilomoteur” en over het cerebellum, publiceert thans het boek met bovenstaanden titel. Tot goed begrip van de répercussivité” diene het volgende: In elk organisme bestaat een evenwicht tusschen de verschillende functies. Een stoornis in één schakel, oefent invloed uit op de geheele keten, waarvan de schakel een onderdeel vormt. Door bemiddeling van het zenuwstelsel ziet men soms aldus werkingen „op afstand”, „weerkaatsingen” in gezonde deelen van het lichaam, veroorzaakt door ziekte van een geheel ander deel. Omgekeerd kan ook reactie in een ziek deel ontstaan, bijv. in een litteken, door prikkels, aangrijpend op gezonde plaatsen.

Waarnemingen van schrijver zelf en van anderen toonen dit principe aan in verschillende variaties. Op het gebied van het sympathische zenuwstelsel vinden wij bijv. de beschrijving van een patiënt met tuberculose van den linker longtop, welke patiënt bij het ontkleeden uitsluitend op de linker lichaamshelft kippevel kreeg. Door prikken met een speld verkreeg men zweeten om een

litteeken op een der handen; als men daarna den patiënt met een speld naderde, ontstond dit zweeten ook Tevens zweette dan de gezonde hand, enz.. Als voorbeeld van motorische „repercussivité” wordt o.a. genoemd de versterkende werking van prikkels op choreatische bewegingen. Niet vermeld wordt, dat hetzelfde geldt voor rhythmische uitingen, als tremor, clonus, enz.. Verder worden nog besproken „répercussivité sensitive”, angina pectoris, migraine, epilepsie, asthma, enz. wat betreft de werking van prikkels op afstand voor het doen ontstaan of versterken van deze processen.

Zoo vinden wij een groote reeks uiterst nauwkeurig bijeengegaarde waarnemingen, die een zeer interessant geheel vormen. Geheel volledig is de reeks echter nog niet. Wij missen o.a. de bespreking (in dit verband) van tremor, clonus, enz., alsmede BOURGUIGNON'S „répercussion” in het gebied der chronaxie. Alles samen echter is het boek zeer lezenswaard. Tal van clinische uitingen, van het vermelde gezichtspunt uit bezien, zullen door het in aanmerking nemen van de „réflexes à long circuit” een betere verklaring kunnen vinden, dan tot dusverre mogelijk was.

H. DE JONG.

CH. BROQUET, *Une grande page de l'histoire de la médecine. La découverte de la transmission du paludisme par les moustiques.* 8° pp. 173 met 7 fig. in den tekst en 9 platen. Parijs, NORBERT MALOINE 1929. Prijs: fr. 20,—.

De uitgewerkte Nobelprijzlezing van Sir RONALD ROSS „*Researches on malaria*” (London, JOHN BALE Sns. and DANIELSSON 1905), een afdruk uit het *Journal of the Roy. Army Med. Corps* van April, Mei en Juni 1905, heeft om de levendige, haast romantische stijl bij ons en ook in Duitschland en Italië, blijkens de vertalingen van SCHILLING (1905, G. FISCHER, Jena) en van MAIOCCO, 1905 (librerie editrice universitaria, Turijn), veel belangstelling gewekt. In Frankrijk heeft men tot nu toe met een vertaling gewacht, die nu echter onder den boven aangehaalden titel (die mij, uit deferentie voor ROSS, noopte niet zijn naam maar dien van den vertaler als schrijver te vermelden) verschenen is. Voor het geval het oorspronkelijk geschrift is uitverkocht en men dus een vertaling voor lief moet nemen, zal dit werkje sommigen zeker welkom zijn. Om deze reden voldoe ik gaarne aan het verzoek van den vertaler, het hier aan te kondigen.

SWELLENGREBEL.

Dr. Med. PAUL TACHAU, *Praktische Differentialdiagnostik für Ärzte und Studierende*, Band VI, Teil I. Hautkrankheiten. Uitg. THEODOR STEINKOPF. Dresden und Leipzig. Prijs 14 Mark.

Van dit werk, dat een differentieele diagnostiek van de voornaamste takken der geneeskunde bevat, zijn reeds 5 deelen verschenen. Het eerste gedeelte van het 6de deel behandelt de huidziekten.